Plenum

Onsdag 18.2.2026 kl. 14.00—17.15

10. Barnombudsmannens berättelse till riksdagen 2026
Berättelse B 1/2026 rd

Remissdebatt

Talman Jussi Halla-aho: Ärende 10 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till social- och hälsovårdsutskottet, som kulturutskottet ska lämna utlåtande till.

För debatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen.

Ledamot Perholehto, varsågod.

Debatt

15.44 **Pinja Perholehto sd:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin täytyy sanoa suuri kiitos lapsiasiainvaltuutetulle paitsi pitkäjänteisestä työstä myös jälleen kerran tästä eduskuntakertomuksesta. Ainakin itse ajattelen, että tämä on meille päättäjille yksi olennaisimmista työkaluista seurata lasten ja nuorten asemaa ja heidän oikeuksiensa toteutumista Suomessa.

Ajattelen, että puhun tänään yhdestä näistä artikkeleista ja nimenomaan Heikki Hiilamon sellaisesta. Nimittäin yhdenkään lapsen tai nuoren ei pitäisi joutua odottamaan apua mielenterveyteen kuukausitolkulla, ei yhdenkään, ja silti Suomessa on yhä viime vuosinakin ollut aivan liian monta lasta ja nuorta, joita on roikotettu yli kolme, siis ei yli yhden, ei yli kahden, vaan yli kolme kuukautta jonossa mielenterveyspalveluihin. Tämähän kävi karusti ilmi sosiaali- ja terveysministeriön kesällä 24 tekemästä selvityksestä, johon professori Heikki Hiilamokin tässä eduskuntakertomuksessa viittaa.

Se, että joillakin harvoilla hyvinvointialueilla, esimerkiksi Kainuun alueella, palvelut toimivat ihan hyvin, ei lohduta vaikkapa pirkanmaalaisia, joista jopa useampi kuin joka toinen lapsi tai nuori, siis useampi kuin joka toinen lapsi tai nuori, ja HUS-alueellakin joka kuudes lapsi ja nuori, joutui tuon selvityksen aikaan odottamaan mielenterveyspalveluihin pääsyä yli 90 päivää. Siis kolme kuukautta jonossa, yli kolme kuukautta jonossa, jossa kukaan ei varmasti tule hoidetuksi.

Hoitoonpääsyn lisäksi sekin, mitä apua ja tukea tarjotaan ja kenelle, riippuu todella paljon hyvinvointialueesta. Viime vuonna tätä viestiä toi tämän lisäksi esimerkiksi Valtiontalouden tarkastusvirasto, joka totesi, että nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluissa on isoja alueellisia eroja sekä perus- että erityistasolla. Jo itsessään se, kuka ylipäätään milläkin hyvinvointialueella lasketaan nuoreksi, asettaa lapset ja nuoret eriarvoiseen asemaan. Ja miksi? No, ei oikeastaan harmainta aavistusta, koska VTT totesi niin ikään senkin, et-

teivät nämä nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden ikärajat kovinkaan usein perustu mihinkään lääketieteelliseen näkemykseen nuoruusiästä, vaan ovat puhtaasti valintoja.

Eikä siis tähän kaikkeen peilaten ole kovin ihme, että kun lapsiasiavaltuutettu esittää nyt kertomuksessaan neljä suositusta, niin yksi niistä koskee nimenomaan lasten ja nuorten päihde- ja mielenterveyspalveluita. Se koskee sitä, että meidän on pakko luoda Suomessa lasten ja nuorten turvaksi nykyistä yhtenäisemmät rakenteet ja selkeämmät työnjaot. Olisikin ihan todella hienoa, jos täällä eduskunnassa voitaisiin yhdestä asiasta olla yksimielisiä ja että se asia olisi se, että lasten ja nuorten mielenterveyden tai päihderiippuvuuksien hoito ei saa olla kiinni siitä, millä postinumeroalueella sattuu nuori tai lapsi asumaan.

Puhemies! Samaan aikaan kun on kaikki syy parantaa lasten ja nuorten pääsyä mielenterveys- ja päihdepalveluiden piiriin, pitäisi myös muistaa, etteivät ne haasteet synny missään tyhjiössä eikä lasten ja nuorten hyvinvointia voi siten koskaan tarkastella jotenkin yksittäisenä tai muusta yhteiskunnallisesta kehityksestä irrallisena ilmiönä. Toisin sanoen lasten ja nuorten mielenterveyskään ei ala hoitojonosta, vaan se alkaa arjesta, ja tässä lapsiasiavaltuutetun kertomuksen esipuheessakin jo sanotaan tosi suoraan se tosiasia, että jos lapsiperheköyhyys lisääntyy, myös kaikki muut vaikeudet syvenevät.

Poliittisilla päätöksillä on aina vaikutusta ihmisten taloudellisiin resursseihin ja sitä kautta myös mielenterveyteen. Esimerkiksi SOSTEn arvion mukaan tämän hallituksen leikkausten seurauksena pienituloisten määrä kasvoi vuonna 24 noin 40 000 ihmisellä. Näistä aika iso osa oli lapsia. Tällä ei voi olla olematta vaikutuksia mielenterveyteen perheiden tasolla ja koko yhteiskunnassa. Köyhyyden ehkäisy ei siis ole pelkästään sosiaalipolitiikkaa, vaan se on myös esimerkiksi työvoimapolitiikkaa ja se on laajempaa yhteiskuntapolitiikkaa. Sen takia toivon, että ihan jokainen kansanedustaja lukisi tämän kertomuksen ja sisäistäisi myös sen viestin siitä, ettei esimerkiksi mielenterveyttä lasten ja nuorten mutta ei myöskään aikuisten kohdalla voi koskaan käsitellä vain palvelukysymyksenä, vaan sen pitäisi olla paljon laajempi kysymys siitä, minkälaiset elämän edellytykset yhteiskunta ylipäätään tarjoaa ja kenelle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

15.50 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Lapsiasiainvaltuutetun tuore kertomus muistuttaa meitä siitä, mikä on suomalaisen yhteiskunnan tärkein tehtävä — se on varmistaa, että jokainen lapsi saa kasvaa turvassa, tulla kuulluksi ja rakentaa luottavaisena omaa tulevaisuuttaan meillä Suomessa. Kertomuksen perusteella lasten arki on monelta osin hyvää, mutta siinä kuuluu myös huolia, joihin meidän aikuisten tulee vastata. Lapset kertovat turvattomuuden tunteista, kiusaamisesta, yksinäisyydestä sekä siitä, että apua on joskus vaikea saada silloin, kun sitä eniten tarvitaan. Näiden pienten äänten on tultava kuulluiksi. Turvattomuudelle, kiusaamiselle ja syrjäytymiselle ei tule olla sijaa tulevaisuuden Suomessa. Tämän varmistamisen on oltava meidän tärkein tehtävämme, koska lapsissa ja nuorissa on tulevaisuus ja he ovat jo täällä.

Arvoisa puhemies! Turvallinen arki syntyy läheisistä ihmissuhteista, koulun työrauhasta, harrastusmahdollisuuksista ja siitä, että aikuinen pysähtyy kuuntelemaan. Lapset kertovat, kuinka paljon turvaa tuo se, että on joku, jolle puhua. Nämä ovat pieniä tekoja aikuisille mutta suuria hetkiä lapselle.

Tällä vaalikaudella olemme vahvistaneet lasten ja nuorten mielenterveyspalveluja sekä panostaneet ennaltaehkäiseviin palveluihin, koulurauhaan ja harrastusmahdollisuuksiin.

Samalla juuri nyt teemme työtä sosiaalisen median haittojen kitkemiseksi ja liikkumisen riemun palauttamiseksi suomalaisten arkeen. Nämä ovat tekoja, jotka näkyvät suoraan lasten hyvinvoinnissa. Emme kuitenkaan saa sivuuttaa sitä tosiasiaa, että kertomuksen perusteella lisääkin tehtävää on. Kiusaamiseen puututaan edelleen liian hitaasti. Oppimisen tuen saatavuus vaihtelee alueittain, ja materiaalinen puute kasautuu. Kertomuksessa lapset itse sanovat tärkeimmän: aikuisten pitäisi kuunnella lapsia. Tämä on velvoite, jota emme voi kiertää, vaan sen tärkeys on tunnustettava.

Arvoisa puhemies! Meidän on tehtävä Suomesta maa, jossa lapsi voi liikkua turvallisin mielin, jossa jokaisella on oikeus oppia ja onnistua ja jossa yksikään lapsi ei joudu odottamaan apua kuukausia. Tämä kertomus antaa meille selkeän suunnan. Se on lastemme arjen turvaamisessa, perheiden tukemisessa sekä lapsien kuuntelemisessa, ei vain muodollisesti vaan tosiasiallisesti. Meidän tulee tehdä päätöksiä niin, että tämän päivän lapsilla on syytä luottaa huomiseen. Toivo on tuotava jokaiseen kotiin. Se on tärkein sijoitus, jonka voimme turvallisemman Suomen eteen tehdä. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

15.55 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa herra puhemies! Kun kaikki täällä salissa olevat — tosin meitä ei kovin montaa täällä ole — ja muutenkaan eivät varmaan vielä ole lukeneet tätä erinomaista valtuutetun kertomusta, niin nostan sieltä joitain huomioita, joista, ikävä kyllä, tuli oma olo varsin huonoksi, lähestulkoon pahoinvoivaksi välillä.

”Tilastotiedon valossa kiusaaminen ja yksinäisyys ovat merkittäviä ongelmia lasten elämässä. Kouluterveyskyselyn mukaan noin yhdeksän prosenttia 4.—5. luokan oppilaista joutuu koulukiusatuksi vähintään kerran viikossa ja 11 prosenttia 8.—9. luokan oppilaista kokee, ettei heillä ole yhtään läheistä ystävää. Kiusaamista ja yksinäisyyttä kokevien lasten määrä on noussut viime vuosina. Hälyttävää on, että useimmat kiusaamista kokeneet tai sitä todistaneet lapset kokevat myös, ettei kiusaamiseen ole puututtu riittävän tehokkaasti. Kouluterveyskyselyn mukaan vain noin puolet 8.—9. luokan oppilaista ajattelee, että koulukiusaaminen on loppunut tai vähentynyt kiusaamisesta kertomisen jälkeen.” — Vain puolet! — ”Tapaamisissa lapset ovat kertoneet, että esimerkiksi kiusaajan puhuttelu tai pakotettu anteeksi pyytäminen eivät yleensä auta, vaan kiusaaminen jatkuu. Surullisin tilanne on kiusatun näkökulmasta.” Tämä on siis suoraan sieltä kertomuksesta.

Tässä sitaatti nuoren sanomana: ”Kiusaaminen ei ole okei. Sellainen ajatus pitäisi olla jokaisella päässä. Koska kiusatulle tulee siitä negatiivinen muisto, joka jättää jäljen koko loppuelämäkseen. Mutta kiusaaja taas, niin hänelle se on vaikka normi tiistai, niin hän ei tietystikään sitten luultavasti edes muista sitä.”

Arvoisa puhemies! Toinen yhtä surullinen poiminta kertomuksesta: ”Myös lapsiköyhyys on Suomessa todellinen ilmiö, jonka seuraukset ovat mittavat. ’Köyhyys on mahdollisuuksien puutetta’, nimesi Lauri Mäkinen kollegoineen osuvasti lapsiköyhyyttä käsittelevän tutkimuksensa. Sen mukaan köyhyyden sosiaalinen ulottuvuus näyttäytyy ulkopuolisuutena sekä puutteellisina mahdollisuuksina osallistua muille tavallisiin aktiviteetteihin, kuten harrastuksiin. Emotionaalisesti köyhyys aiheutti häpeää, surua, kateutta ja stressiä.”

”Riittävät perustaidot mahdollistavat yksilön kehityksen, kouluttautumisen ja osallisuuden yhteiskunnassa. Perhetausta, kuten koulutus ja tulotaso, ennustavat suoraviivaisesti lapsen koulupolkua. Korkean sosioekonomisen taustan lapset saavat parempia arvosanoja, hakeutuvat muita useammin lukioon, jäävät harvemmin koulutuksen ulkopuolelle, ja heitä

siirretään vähiten yksilöllistettyyn opetukseen.” — Se todetaan hyvin tässä kertomuksessa. — ”Tiina Ristikari ja kumppanit siteeraavat ruotsalaista koulutussosiologi Donald Broadya: ’Ainoa jotenkin varma tapa menestyä koulussa on, että valitsee hyvin koulutetut suurituloiset vanhemmat.’” — Ainoa jotenkin varma tapa menestyä koulussa on, että valitsee hyvin koulutetut suurituloiset vanhemmat, sitaatti päättyy.

Arvoisa puhemies! Ja vielä kolmas: ”YK:n mukaan maailmassa on käynnissä 61 väkivaltaista konfliktia, mikä on suurin lukema toisen maailmansodan päättymisen jälkeen. Kaikki nämä maailman kriisit kurittavat lapsia ja heijastuvat myös Suomeen. Lapsen oikeuksia puolustavat instituutiot tekevät vahvaa yhteistyötä niin Pohjoismaissa, Euroopassa kuin globaalisti. Lapsiasiavaltuutetun toimisto on neljän vuoden aikana osallistunut yli 80 kansainväliseen tilaisuuteen tai tapaamiseen ja vaikuttanut Euroopan lapsiasiavaltuutettujen verkoston ENOC:n johtokunnassa. Kansainvälinen työ on opettanut, että lasten hyvinvointia tukevat ja vaikeuttavat asiat ovat hyvin samanlaisia eri puolilla Eurooppaa. Monissa maissa on havaittu lasten ja nuorten psyykkisen pahoinvoinnin lisääntyminen, ja ilmiön yhteyttä covid-19-pandemian seurauksiin, älylaitteisiin, yksinäisyyteen, vaatimusten kasvuun ja elinympäristön muutoksiin selvitetään. Sekä lapsiin kohdistettu että lasten tekemä väkivalta ovat lisääntyneet monissa maissa. Lasten yhdenvertaiset oikeudet riittävään elintasoon ja palveluihin, kuten terveydenhuoltoon, eivät toteudu. Ero hyvin toimeentulevien ja heikko-osaisten lasten välillä kasvaa niin oppimisen, terveyden, toimeentulon kuin tulevaisuudennäkymien osalta.”

Arvoisa puhemies! Näitä lukiessa täällä eduskunnassa meidän aikuisten viikoittain nähtävä ja kuultava kiukuttelu hävettää entistäkin enemmän. Anteeksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

16.00 **Timo Suhonen sd:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Tämä käsittelyssä oleva lapsiasiavaltuutetun kertomus eduskunnalle 2026, tämä kirja, on luettu, ja tämä on kyllä äärimmäisen arvokas paketti siitä, mitenkä lapsiasiavaltuutettu on arvioinut lastemme ja nuortemme tilanteen olevan tässä yhteiskunnassa tänä päivänä.

Luen nyt suoraan täältä otteita tästä kertomuksesta. Nämä otteet ovat kyllä todella surullista kuultavaa, mutta nämä ovat faktoja.

”Kesällä 2023 aloittanut pääministeri Petteri Orpon hallitus antoi ristiriitaisen viestin lapsiperheille. Yhtäältä hallitusohjelmassa korostettiin palvelujen kehittämisen tarvetta, toisaalta esitettiin merkittäviä leikkauksia lapsiperheiden sosiaaliturvaan. Hallitusohjelman lapsia, nuoria ja perheitä koskevassa osuudessa painotettiin monia kehittämiskohteita, muun muassa lapsi- ja perhevaikutusten arviointia, lapsistrategian toimeenpanoa ja mielenterveyspalveluja.”

”Hallituksen ensisijainen tavoite oli kuitenkin valtion velkaantumisen hillitseminen menoja karsimalla.”

”Tämä tarkoitti erittäin kireää talouskuria hyvinvointialueille, mikä on väistämättä heijastunut myös lasten, nuorten ja perheiden palveluihin. Lisäksi palvelulupauksia karsittiin muun muassa hoitotakuussa sekä lastensuojelun jälkihuollossa. Suurimmat sosiaaliturvan leikkaukset kohdistuivat työttömyyttä kokeneisiin lapsiperheisiin. Työttömyysturvasta — myös työttömän perusturvasta — poistettiin lapsikorotukset, mikä syvensi pienituloisimpien perheiden ahdinkoa. Sosiaaliturvan suojaosien poistaminen puolestaan vaikeutti osaaikatyötä tekevien — erityisesti yksinhuoltajien — taloudellista asemaa.”

”Siinä missä niukentunut toimeentulo on yhteydessä kasvaneeseen sotepalvelujen tarpeeseen, hallituksen sosiaaliturvaleikkaukset loivat lisäpainetta lasten, nuorten ja perheiden palveluille.”

Arvoisa rouva puhemies! Ehkä kaikista järkyttävin kohta tässä kirjassa on seuraava — sivulla 66, Palvelutarve kasvaa -otsikon alla lukee näin: ”YK:n lastenjärjestö Unicef julkaisi keväällä 2025 Suomen näkökulmasta vähemmän mairittelevan vertailun lasten hyvinvoinnista.”

”Suomen tulokset heikkenivät olennaisesti nuorten itsemurhissa, lasten ylipainossa ja oppimistuloksissa. Nuorten eli 15—19-vuotiaiden itsemurhien määrissä Suomen tilanne on niin huono, että se sijoittui vertailun häntäpäähän.”

Tämä on karmeaa luettavaa ja kuultavaa siitä, mikä meidän tilanne lastemme ja nuortemme osalta tässä yhteiskunnassa tällä hetkellä on.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä muutama lainaus tästä ansiokkaasta kirjasta, mikä perustuu siis faktoihin. Täällä lukee näin: ”Lapsiasiavaltuutettu on antanut seurantajaksolla lähes 200 lausuntoa hallituksen esityksistä niiden eri valmisteluvaiheissa. Lausunnoista noin puolet on annettu eduskunnan valiokunnille. Yleisenä huomiona seurantajakson lainvalmistelusta voidaan todeta, että sitä on leimannut valtava kiire. Hallitusohjelmaa on edistetty pala kerrallaan, ja erityisesti talouden sopeuttamista koskevat esitykset ovat edenneet etupainotteisesti ja nopeassa tahdissa eduskuntaan asti. Valmisteluvaiheen lausuntokierroksilla lausuntoajat ovat olleet usein huomattavasti lyhyempiä kuin ohjeistuksissa suositellaan, eikä lausuntopalautteen käsittelylle ole varattu riittävästi aikaa. Sen seurauksena lainvalmistelun laatu on kärsinyt ja päätöksiä on tehty puutteellisiin vaikutusarviointeihin perustuen. Lapsiasiavaltuutetun käsitys saa tukea muun muassa oikeuskanslerin lausunnoista ja lainsäädännön arviointineuvoston havainnoista.”

Täällä lukee vielä niin, että ”Tällä seurantajaksolla on ollut myös käsiteltävänä hallituksen esityksiä, joissa kuvatut vaikutukset lapsiin ovat käytännössä pelkästään negatiivisia ja esityksessä myös todetaan selkeästi ehdotusten olevan lapsen edun vastaisia. Ainoaksi perusteluksi lapsen edun mukaisista ratkaisuista poikkeamiselle mainitaan se, että esitykset toteuttavat hallitusohjelman kirjauksia. Lapsivaikutusarvioinneilla ei ole ollut siten mitään merkittävää vaikutusta lopputulokseen.”

”Seurantajaksolla on tehty lukuisia, erityisesti sosiaaliturvaan liittyviä muutoksia erillisinä hallituksen esityksinä ilman, että esitysten yhteisvaikutuksia olisi arvioitu, tai niitä on arvioitu vasta siinä vaiheessa, kun esitys on jo annettu eduskunnalle tai vasta jälkikäteen lakimuutosten tultua voimaan. Esitysten negatiiviset vaikutukset ovat kohdentuneet merkittävässä määrin heikoimmassa taloudellisessa asemassa oleviin lapsiperheisiin. Jälkikäteiset arvioinnit ovat osoittaneet, että negatiiviset vaikutukset lapsiperheisiin ovat huomattavia ja aiemmin esitettyjä arvioita suurempia.”

Arvoisa rouva puhemies! Tässä kertomuksessa on myös otettu kantaa lastensuojelulakiin liittyvään päivitykseen, ja lapsiasiavaltuutettu toivoo, että tätä lakimuutosta olisi käsitelty kokonaisuutena. Totta tosiaan, silloin kun puhutaan lastensuojelusta elikkä siitä, mihinkä pahimmillaan perheet saattavat joutua sen myötä, kun on työttömyys ja köyhyys jatkunut, niin mitenkä palvelut pelaavat lastensuojelussa ja mitä silloin, kun puhutaan esimerkiksi sijaishuollosta tai sitten sijaispalveluista tai huostaanotoista, minkälaisia lakikriteereitä ja minkälaista lain toteuttamista siellä tapahtuu, niin se on sitten taas ihan aivan oma lukunsa. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Punkt i protokollet PR 9/2026 rd

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman. — Meillä on aika rajoitettu, elikkä kello 16.15 siirrytään sitten seuraavaan.

16.06 **Jaana Strandman ps:** Arvoisa rouva puhemies! Lasten ja nuorten hyvinvointi on yhteiskuntamme perusta. Täällä on tänään puhuttu lasten haasteista — kiusaamisesta, köyhyydestä — kuitenkaan mitään konkreettisia toimenpiteitä esittämättä. Nyt on kuitenkin paneuduttava juurisyihin. Haluan nostaa tässä esille vanhemmuuden. Sen turvaaminen alkaa vahvasta vanhemmuudesta, ja vahva perhe, turvallinen kasvuympäristö ja arki sekä huoltajien läsnäolo ovat keskeisiä tekijöitä, jotka vaikuttavat lapsen kehitykseen, oppimiseen ja tulevaisuuden mahdollisuuksiin. Vanhemmuus ei rajoitu biologiaan, se vaatii aikaa, vastuuta ja rakkautta. Isänä ja äitinä oleminen tarkoittaa läsnäoloa, rajojen asettamista ja perustarpeiden turvaamista. Kodin roolia ei voi korvata yhteiskunnan palveluilla, vaikka tuki eri muodoin on tärkeää.

Meidän on kysyttävä, onko suomalaisissa perheissä kaikki kunnossa, ja jos ei ole, niin mitä tehdään. Vanhemmuuden tukeminen yhteiskunnallisena tavoitteena on välttämätöntä. Se tarkoittaa perheiden arjen tukemista päiväkodeissa ja kouluissa, ennaltaehkäiseviä palveluita, matalan kynnyksen apua ja vanhemmuuden arvostamista kaikilla tasoilla. Lasten ja nuorten arki rakentuu kunnissa, ja siksi on ratkaisevaa, miten heidän oikeutensa ja hyvinvointinsa näkyvät strategioissa ja toimenpiteissä. Kun vanhemmat voivat hyvin, myös lapset voivat hyvin ja tuntevat olonsa turvalliseksi. Vanhemman tehtävä on kasvattaa, suojella ja ohjata lasta ja nuorta.

Arvoisa rouva puhemies! Yhteiskunnan tehtävä on tukea tätä tehtävää, vanhemmuutta, ei korvata sitä. Kasvatus ei tarkoita kaveruutta. Vanhemman tehtävä on olla lapsen turvallisin aikuinen. Aikuinen kestää pettymyksen, ja aikuisen tehtävä on myös kestää lapsen pettymys. Aikuisuus tarkoittaa kykyä asettaa lapsen etu oman mukavuuden edelle. Rakkaus rakentuu rajoista. Turvalliset rajat luovat lapselle selkeän maailman, jossa hän voi kasvaa, oppia ottamaan vastuuta ja rakentaa tervettä itsetuntoa. Vanhemmuuteen kuuluu oikeuksia, jotka kulkevat käsi kädessä velvollisuuksien kanssa. Oikeus päättää lapsen kasvatuksesta merkitsee velvollisuutta huolehtia fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista. Vahva vanhemmuus vahvistaa myös yhteiskuntaa. Kun vastuu hämärtyy, seuraukset näkyvät kouluissa, kaduilla ja palvelujärjestelmissä.

Arvoisa rouva puhemies! Meidän on uskallettava sanoa selkeästi, että kasvaminen, oppiminen ja kehittyminen vaativat pinnistelyä ja sinnikkyyttä ja vanhemmuus vaatii sitoutumista ja juurikin näiden asioiden tuomista perheen arkeen. Lapsi tarvitsee aikuisen, joka huolehtii ja on läsnä, kasvattaa ja asettaa rajat. Vahva vanhemmuus muodostaa vahvan yhteiskunnan perustan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Garedew.

16.10 **Kaisa Garedew ps:** Arvoisa puhemies! Lapsiasiavaltuutetun kertomus nostaa esiin tärkeitä teemoja suomalaisten lasten hyvinvoinnista. Lapsemme ansaitsevat turvallisuutta. Raportin mukaan se on ollut tärkeä teema lasten mielissä viime vuosina. Uutiset sodista, rikollisuus ja huumeidenkäytön yleistyminen ovat aiheuttaneet lapsissa pelkoa. Pelkoa lisäsi koronapandemian aika sekä kaikki lietsomiset ilmastonmuutoksesta. Kyse on aiheista, joista meidän aikuisten on kannettava vastuu ja osoitettava lapsille, että heillä ei ole mitään

hätää. Hallitus on tehnyt lukemattomia toimenpiteitä ja lakimuutoksia parantaakseen sekä ulkoista että sisäistä turvallisuutta.

Suomi on ollut erityinen maa siinä mielessä, että täällä lasten on ollut aina turvallista kulkea itsenäisesti kouluun ja viettää aikaa ulkona ilman pelkoa vaikkapa kidnappauksista. Meidän on varmistettava, että tämä turvallisuus säilytetään tulevaisuudessakin.

Ilmastoideologia pitäisi saada kokonaan pois oppimateriaaleista ja lasten elämästä. Tällaiset haitalliset ja syyllistävät ideologiat eivät kuulu lasten elämään.

Kouluissa lapset ovat kertomuksen mukaan kaivanneet parempaa ruokaa, toimivampia tilaratkaisuja ja työrauhaa. Myös kiusaaminen nousee edelleen esiin monen lapsen kertomuksessa. Tässäkin lapset ovat valitettavasti joutuneet kantamaan seurauksia paikallispoliitikkojen vääristä priorisointipäätöksistä. Monissa kunnissa on tingitty kouluruuan rahoituksesta, jolloin laatu kärsii ja yhä useampi lapsi jättää epämieluisan lounaan syömättä. Jyväskylässä soppaan sotkettiin jopa ilmastotavoitteet. Lapset tarvitsevat lihaa lautasilleen eivätkä mitään hiilijalanjälkilaskureita.

Kouluverkon osalta trendi on ollut kohti valtavia kampuksia, jättikouluja, joissa pahimmillaan ei ole luokissa edes seiniä. Kyläkoulut ja keskittymisrauha tukisivat lasten hyvinvointia ja oppimista paljon paremmin. Suurissa megakouluissa on myös riski sille, että kiusaaminen jää huomaamatta ja sitä ei nähdä.

Erityisesti sydäntä särkevää on lukea, miten lasten ja nuorten mielenterveyden ongelmat sekä itsemurhat ja huumekuolemat ovat lisääntyneet. Hallitus on viime vuonna saanut voimaan lasten ja nuorten terapiatakuun sekä käynnistänyt nuorten huumekuolemien vastaisen toimenpideohjelman. Työtä itsemurhien ehkäisemiseksi on jatkettu myös tällä kaudella. Maailman onnellisimmassa maassa ei tulisi olla yhtään ainoaa sellaista lasta, joka kokee olonsa niin epätoivoiseksi, ettei näe mitään muuta ratkaisua tilanteeseensa.

Tärkeä osaltaan tähän liittyvä uudistus on lastensuojelulain uudistus. Kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevat lapset ansaitsevat parhaan suojelun. Myös lapsiasiavaltuutettu nostaa esiin uudistuksen loppuunsaattamisen tarpeellisuuden. Yksikään hatkanuori ei enää saisi kuolla tai tulla raiskatuksi. Siksi heidän etsimiseensä ja kiinni ottamiseensa tullaan viranomaisille ja lastensuojelulaitoksen työntekijöille antamaan nykyistä merkittävästi paremmat toimivaltuudet ja hätäpaikannusmahdollisuus.

Arvoisa puhemies! Suomen tulisi pyrkiä olemaan mahdollisimman lapsi- ja perheystävällinen maa. Jos tänne ei synny lapsia, niin Suomen kansalla ei ole tulevaisuutta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ehditään ottaa vielä yksi, edustaja Marttila. Sitten siirrytään toiseen kohtaan, mutta siellä ei kovin paljon ole tuolla jatkossa, niin että kyllä pääsette aika nopeasti tällekin listalle takaisin.

16.15 **Helena Marttila sd:** Arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi haluan todeta, että on erittäin arvokasta, että tänään keskustelemme eduskunnan täysistunnossa lapsista, ja kiitos siitä tälle kertomukselle.

Lapsiasiavaltuutettu esittää kertomuksessaan vakavan huolensa kriisien vaikutuksesta lasten arkeen ja lapsuuteen. Kertomus on myös muistutus eriarvoisuuden moninaisista vaikutuksista ja seuraamuksista ja vahvistaa omaa käsitystäni siitä, että eriarvoisuuden vähentämisen tulisi olla lapsi- ja perhepolitiikan keskiössä. Kertomus on myös muistutus siitä,

että koronakriisi ei ollut pelkästään terveydellinen ja taloudellinen vaan merkittävä sosiaalinen kriisi erityisesti lapsille, ja varjo on pitkä vielä nykypäivänäkin.

Suomi on rakentunut lupaukselle yhdenvertaisuudesta. Missään muualla maailmassa ekaluokkalaiset eivät ole yhtä tasavertaisessa asemassa kuin Suomessa, ja siitä meidän on pidettävä kiinni. Hyvinvointivaltio on pohjimmiltaan lupaus siitä, että lapsen tausta ei määritä hänen tulevaisuuttaan eikä perheen taloudellinen asema lapsen oikeuksia. Yksilöiden väliset erot ovat ymmärrettäviä ja luonnollisia, mutta ryhmien väliset erot eivät sovi ideaan tasavertaisista mahdollisuuksista ja pohjoismaisesta hyvinvointivaltiosta. Suomalainen koulupolku varmasti yhä tarjoaa tasavertaiset mahdollisuudet jokaiselle, mutta valitettavasti Orpon hallituksen politiikka on ajanut Suomea kiihtyvää tahtia tilanteeseen, jossa jokainen koti ei välttämättä pysty turvaamaan mahdollisuuksien tasa-arvoa. Kasvava eriarvoisuus olisi tunnistettava rakenteellisena ongelmana, joka näkyy kodeissa, kouluissa, palveluissa ja tulevaisuudennäkymissä. Se näkyy siinä, kuka saa apua ajoissa, kuka pärjää koulussa ja kuka putoaa jo varhain kyydistä.

Arvoisa puhemies! Kertomus muistuttaa siitä, että eriarvoisuus ei synny sattumalta. Se syntyy päätöksistä, ja siksi se voidaan päätöksillä myös estää. Valitettavasti yhä useampi lapsi elää perheessä, jossa raha ei riitä arjen perusasioihin. Sellaisen, joka ei ole elänyt köyhyydessä, voi olla vaikea ymmärtää, että köyhyys ei tarkoita vain niukkuutta vaan myös ulkopuolisuutta, häpeää ja osattomuutta. Lapselle köyhyys tarkoittaa harrastusten jäämistä pois, kaverisuhteiden kaventumista, tulevaisuususkon murenemista ja hiihtolomaa, josta lapsuuden ydinmuistoksi jää kurniva vatsa.

Lapsiasiavaltuutetun yksi neljästä ehdotuksesta on lapsipolitiikan arviointineuvoston perustaminen ja tietopohjan vahvistaminen päätöksenteon tueksi. Ehdotus on hyvä, mutta on sanottava ääneen, että politiikka ei ole koskaan vapaata ideologiasta eikä sen vuoksi politiikka tule koskaan olemaan pragmaattista tutkitun tiedon toimeenpanoa. Lukuisista tutkimuksista me tiedämme jo, että lapsuudessa koettu köyhyys jättää jälkiä pitkälle aikuisuuteen. Se lisää mielenterveysongelmia, heikkoa koulutusta ja syrjäytymisen riskiä. Eriarvoisuus kasautuu ja siirtyy sukupolvelta toiselle, ellei siihen puututa ajoissa. Tutkitusti myös tiedetään, että toimeentulotukimenot korreloivat lastensuojelun kulujen kanssa. Kaikesta tästä tutkimustiedosta huolimatta oikeistohallitus on päätöksillään ajanut kymmenettuhannet lapset köyhyysrajan alapuolelle. Kuten kertomuksessakin todetaan: ”Erityisen huolestuttavaa on, että muutoksia tehdään huolimatta siitä, että niillä on todettu olevan vain negatiivisia vaikutuksia lasten oikeuksiin ja lasten hyvinvointiin.”

Arvoisa puhemies! Lapsen etu ei saa olla lisähuomio päätöksenteon lopussa vaan lähtökohta alusta alkaen. Lapsen edun ensisijaisuuden sisällyttäminen perustuslain perusoikeussäännöksiin on lapsiasiavaltuutetulta vahva kannanotto, jonka hän toistaa vuodelta 22. Odotankin ehdotukselle huolellista punnintaa eduskunnassa, sillä lapsen oikeuksien toteutuminen ei voi riippua hallituskaudesta, taloussuhdanteesta tai poliittisesta mukavuudesta.

Lopuksi haluan nostaa kertomuksesta osallisuuden teeman, sillä eriarvoisuus ei ole vain resurssikysymys vaan myös kysymys kuulluksi tulemisesta. Toivon, että eduskuntakäsittelyssä pysähdytään erityisen huolella sen äärelle, miten voisimme vahvistaa lasten ja nuorten osallisuutta yhteiskunnassa ja lasten ääntä poliittisessa päätöksenteossa.

Lapsiasiavaltuutetun kertomus maalaa meille kuvan siitä, että viimeiset neljä vuotta ovat olleet lapsille, nuorille ja perheille vaikeita. Erilaiset kriisit ovat seuranneet toistaan ja vaikuttaneet lasten elinoloihin. Samalla on toteutettu politiikkaa, jossa on tietoisesti tehty lapsen edun vastaisia päätöksiä. Mutta kaikista tärkein viesti on, että lasten asiat eivät kuu-

lu yhteiskunnallisessa keskustelussa niin paljon kuin olisi syytä eikä lasten etua riittävästi huomioida lapsia koskevassa päätöksenteossa. Tämä viesti meidän tulee ottaa vakavasti. Todella toivon, että jokainen edustaja ottaa ajan ja perehtyy tähän erinomaiseen kertomukseen.

Förste vice talman Paula Risikko: Tack. — Debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter i detta plenum efter de övriga ärendena på dagordningen.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 16.20.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 16.37.

Förste vice talman Paula Risikko: Nu fortsätter behandlingen av ärende 10 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum.

Först i tur är ledamot Lohikoski, vi behövde inte vänta länge.

16.37 **Pia Lohikoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Lapsiasiavaltuutetun kertomus on tärkeää mutta karua luettavaa. Suomeen on rakentumassa lasten luokkayhteiskunta. Sitä tuotetaan lisäämällä ylisukupolvista köyhyyttä poliittisilla ratkaisuilla, siis leikkauspolitiikalla. Köyhyys periytyy, tästä on tutkittua tietoa. Nyt hallitus on päätöksillään luomassa yli 30 000:n uuden köyhän lapsen sukupolvea, joiden elämänpolku tulee olemaan vaikeampi hallituksen valitsemien prioriteettien vuoksi. Tällä on kauaskantoiset vaikutukset. Surullista on myös lastensuojelun sijaishuollon tarpeen kasvu. Lastensuojelu on ottanut koppia esimerkiksi psyykkisesti sairaista lapsista, kun mielenterveyspalvelut eivät toimi. Näin ei voi olla. Lyhytnäköiset säästöt tulevat pidemmällä aikavälillä erittäin kalliiksi.

Arvoisa puhemies! Lapsiasiavaltuutetun kertomus on hätähuuto suomalaisen lapsuuden puolesta. Kertomus osoittaa hätkähdyttävän kehityskulun, jota hallituksen päätökset vauhdittavat. Lapsiperheköyhyys on voimakkaassa kasvussa, ja köyhyys kaventaa monella eri tavalla lasten mahdollisuuksia. Oppimistuloksetkin riippuvat yhä enenevissä määrin vanhempien lompakosta. Lapsen terveys ja tuki riippuvat liian usein asuinpaikasta. Katsotaan vaikka ADHD-diagnoosien voimakasta alueellista vaihtelua, joka raportissa nostettiin esiin — se herättää kysymyksiä palveluiden toimivuudesta. Tai katsotaan koululaisten terveystarkastuksia: Miten on mahdollista, että lähes puolet viidennen luokan laajoista terveystarkastuksista jää tekemättä? Uhkana on, että puolet ikäluokasta jää ilman varhaista puuttumista, jos ja kun apua tarvittaisiin.

Arvoisa puhemies! Lapsiasiavaltuutetun kertomuksessa nostetaan esiin, että lastensuojelun sijaishuollon tarve kasvaa riippumatta talouden suhdanteista ja yhteiskunnallisista kriiseistä. Tämä on erikoista. Huolta herättävät erityisesti psyykkisesti sairaat lapset, joita pallotellaan luukulta toiselle. Riittämättömien palveluiden sekä perus- ja erityistason palveluiden epäselvän työnjaon vuoksi psyykkisesti sairaita lapsia sijoitetaan lastensuojelulaitoksiin eivätkä lapset saa tarvitsemaansa psykiatrista hoitoa. Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut on saatava kuntoon. Hallitus sanoo, että ajat ovat vaikeat, mutta edelliset sukupolvet kuitenkin rakensivat meille Suomeen neuvolat ja peruskoulut keskellä paljon

suurempaa niukkuutta. Sen sijaan hallitus on priorisoinut rikkaiden veroalet ja kasvattaa nyt lapsiperheköyhyyttä. Täytyykin kysyä hallituspuolueiden edustajilta, milloin lapsen etu nousee teidän tärkeysjärjestyksessänne korkeammalle kuin eriarvoisuuden kasvattaminen.

Lopuksi haluan nostaa esiin lasten terveiset eduskunnalle. Lapset ovat lähettäneet tämän lapsiasiavaltuutetun kertomuksen kautta meille terveisiä, ja lapset sanovat:

”Turvatkaa jokaiselle lapselle turvallinen ja hyvä arki. Huolehtikaa siitä, että perheiden ja lasten perustarpeet toteutuvat. Kun perheet voivat hyvin, lapset voivat hyvin.”

”Uudistakaa koulua lapsia kuunnellen ja ymmärtäen koulun monet merkitykset lapsille.”

”Puuttukaa kiusaamiseen nykyistä tehokkaammin.”

”Vahvistakaa resursseja, joiden avulla palvelut voidaan viedä lähelle lapsia, palveluja voidaan kehittää ja seurata lasten näkökulmasta ja niistä voidaan viestiä lapsille.”

”Selvittäkää useammin lasten mielipiteitä ja huomioikaa ne päätöksenteossa, kaikissa suoraan tai välillisesti lapsiin liittyvissä asioissa.”

Ja lopuksi he sanovat: ”Ymmärtäkää, että lapsuus on tärkeä elämänvaihe sellaisenaan. Hyvinvoivat lapset ovat investointi tulevaisuuteen.”

Suosittelen tämän lapsiasiavaltuutetun kertomuksen lukemista meille kaikille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

16.42 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Täytyy sanoa, että tämä Lapsiasiavaltuutetun kertomus eduskunnalle on erittäin hyvä, kun tämä on useamman vuoden tapahtumista koottu kertomus ja kertoo hyvin ytimekkäästi sen, mitä tässä on tapahtumassa. Niin kuin edustaja Lohikoski tässä äsken totesi, niin erittäin iso suositus on myös kaikille muille, että tätä kannattaa lukea. Tämän raportin sisällä on paljon asiaa.

Arvoisa rouva puhemies! Kiinnittäisin aluksi ensin siihen asiaan huomiota, paljonko meillä yleensä on lapsia. Tämä syntyvyyden lasku on täällä raportissa tuotu vain tämmöisenä vähän oheishuomiona, että se on pudonnut sieltä 60 000:sta tuonne 44 000—45 000:een — eli 15 000 viimeisen 15 vuoden aikana. Tässä todetaan, että syntyvyyden trendinomainen lasku vuoden 2010 jälkeen on tullut yllätyksenä. Tietyllä tavalla olisi ollut hyvä, jos tässä lapsiasiavaltuutetun raportissa olisi myös pohdittu tätä, mitä tämän taustalla on. Varmaan nämä ilmiöt, joita tässä kuvataan, avaavat siihen osasyyn, mutta olisi ehkä ollut hyvä saada siihen vastauksia.

No, sitten jos katsotaan tätä syntyvyyden laskua, niin tietenkin se siirtää palvelutarvetta sinne ikäihmisten puolelle, mutta toisaalta taas voisi nyt kysyä, että nyt kun nuo ikäluokat ovat pienempiä, niin eikö meillä juuri nyt pitäisi olla mahdollisuus panostaa lapsiin enemmän, kun heidän osaltaan tässä kaivataan erilaisia palveluja. Kouluissa pitäisi olla enempi aikaa, koska meillä pitäisi koulujen osalta päästä siihen tilanteeseen, että jokainen lapsi on tärkeä.

Sitten jos katsotaan, mitä ilmiöitä täällä on, niin lapsiperheköyhyys ja lapsiköyhyys ovat kasvaneet 27 000:lla. Täällä salissa on monta kertaa tämä luku tullut jo esiin, ja siinä työttömyysturvan leikkaukset, suojaosien poistamiset ja lapsikorotuksen poistaminen työttömyysturvasta ovat osasyinä. Silloin kun tätä poistoa täällä salissa tehtiin, tuotiin esiin, että lapsikorotukset työttömyysturvassa ovat parasta köyhyyden torjuntaa, ja nyt se on täällä raportissakin selkeästi näkyvissä. Tämä ei silloin mennyt perille.

No, jos katsotaan tämän raportin asioita, niin täällä on osaamistason lasku Pisa-tulosten perusteella. Sitten erittäin isona tulee tämä eriytymiskehitys, se, että polarisaatio kasvaa, että hyvin menestyvät lapset pärjäävät, heitä on vähän vähemmän, ja sitten huonommin menestyviä on täällä taustalla entistä enempi. Tämä tilanne myöskin näkyy täällä koko ajan kaiken kaikkiaan — puhumattakaan näistä älylaitteista, lapsien liikkumattomuuksista ja muista asioista, jotka täällä raportissa hyvin tuodaan esiin. Mielenkiintoinen kohta oli tämä edustaja Lohikoskenkin äsken lukema kohta lasten terveisistä. Olisin saman kohdan lukenut, mutta en nyt toista sitä tässä, koska se tuli täällä esille kaiken kaikkiaan, ja sen osalta viesti on tullut.

Korostaisin sitä, mitä kertomus pitää sisällään, mitä lapsiasiavaltuutettu kertoo. Se sisältää neljä ehdotusta, joihin meidän eduskunnassa pitäisi ottaa kantaa: 1) ”Lapsen edun ensisijaisuus on sisällytettävä perustuslain perusoikeussäännöksiin.” 2) ”Lasten ja nuorten päihde- ja mielenterveyspalveluihin on luotava yhtenevät rakenteelliset ratkaisut ja työnjako kansallisella lainsäädännöllä.” 3) ”Suomeen on perustettava lapsipolitiikan arviointineuvosto, määriteltävä lapsipolitiikan seurannan indikaattorit ja luotava niitä varten tietokanta.” 4) ”Lastensuojelulain kokonaisuudistus on koottava palasista taitavasti ja viivytyksettä.” Eli täällä on nyt myöskin selkeitä suosituksia, mitä eduskunnan pitäisi tehdä, ja näihin kysymyksiin eduskunnan pitää vastata, kun tätä kertomusta sitten tässä aikanaan paremmin vielä käsittelemme. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos paljon. — Edustaja Rasinkangas.

16.48 **Merja Rasinkangas ps:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on Lapsiasiavaltuutetun kertomus eduskunnalle 2026. Äänestimme tänään kumoon kansalaisaloitteen, jossa ehdotettiin kannabiksen laillistamista. Olen kiitollinen tästä tämän eduskunnan äänestystuloksesta, jossa suurin osa kansanedustajista toimi vastuullisesti ja lapsimyönteisesti. Lapsiasiavaltuutetun kertomusta käsiteltäessä on hyvä huomioida se, että meidän tulee pyrkiä lapsimyönteiseen politiikkaan päätöksissämme.

Arvoisa puhemies! Lastensuojelulain uudistukset, jotka tehdään tällä kaudella kahdessa osassa, ovat myös lasten kannalta erittäin tarpeelliset. Lapsiasiavaltuutetun kertomuksessa nostetaan esiin, että lastensuojelussa tulee siirtyä ongelmien ennaltaehkäisyyn, jotta vältytään sijoituksilta. Ennaltaehkäisy on ehdottomasti tärkeää lapsen sosiaalihuollossa, ja parhaissa tapauksissa tällä saadaan pelastettua yksi syrjäytymiseltä ja säästettyä yhteiskunnalta varoja.

Kuitenkin on tärkeää myös toisinpäin: eli silloin kun lapsen sijoitukselle on selkeä tarve, se tehdään tarpeeksi ajoissa. Tällä tavalla voidaan myös parantaa lapsen mahdollisuuksia päästä niin sanotusti kiinni tähän yhteiskuntaan. Liian usein on tapauksia, missä lapsi on aiheuttanut huolta jo pitkään ja lastensuojeluilmoituksia on tehty useita ja silti nuori sijoitetaan esimerkiksi ensimmäisen kerran 16- tai 17-vuotiaana. Monille sijoitetuille nuorille on kertynyt paljon vahingonkorvauksia rikoskierteestä, ja hänestä on voitu kirjata jo useita rikosilmoituksia. Tällainen oireilu on aina hätähuuto. Aiemmassa puheenvuorossa kuultiin, että lastensuojeluyksikössä ei annettaisi mielenterveyspalveluita: ei pidä paikkaansa, vaan lastensuojeluyksikköön sijoitetuille nuorille on mahdollista tarjota myös mielenterveyspalveluita.

Hallitus on haastavassa tilanteessa saanut aikaan paljon lapsiystävällisiä päätöksiä lastensuojelulain uudistusten lisäksi, ja listaan tässä muutaman. Lapsille ja nuorille on saatu

aikaan terapiatakuu, peruskoulun oppimisen tuen uudistus ja rahoitusta kasvatettu 200 miljoonalla eurolla, oppitunneilta on saatu älykännykät pois häiritsemästä ja lisäksi lapsiperheiden verotusta on kevennetty lapsitulovähennyksen avulla.

Arvoisa puhemies! Lapsiasiavaltuutettu ehdottaa kertomuksessaan myös, että lapsiasiavaltuutetun toimiston yhteyteen perustettaisiin lapsipolitiikan arviointineuvosto. Itse suhtaudun tällaisen uuden neuvoston perustamiseen kriittisesti. Kyllä meidän pitää nykyisillä tiedoilla, arvioinneilla ja myös lapsiasiavaltuutetun pestin kautta kyetä tekemään lapsiystävällistä politiikkaa ilman, että perustetaan erillistä uutta neuvostoa.

Arvoisa puhemies! Lapsiasiavaltuutetun 177-sivuisessa kertomuksessa on paljon hyvää, mutta kyllä suuresti hämmästelin, kun sivulla 153 kehotetaan lisäämään sosiaaliturvaa laittomasti maassa oleville. Tämä on kyllä hämmästyttävä poliittinen kannanotto lapsiasiavaltuutetulta. Pikemminkin meidän tulisi entisestään panostaa laittomasti maassa olevien perheiden palautukseen niihin maihin, joissa he voivat olla laillisesti ja joissa ei tarvitse pakoilla maan viranomaisia. Tätä työtä laittomasti maassa olevien poistamiseksi tehdään koko ajan hallituksessa sisäministeri Rantasen johdolla.

Arvoisa puhemies! Lopetan huomioon koulukiusaamisesta. Valtuutetun kertomuksessa tuodaan esiin, että useimmat kiusaamista kokeneet tai sitä todistaneet lapset kokevat, ettei kiusaamiseen ole puututtu riittävän tehokkaasti. Tässä on ehdottomasti toimittava niin kouluissa kuin kotona. Kiusaamiseen tulee aina puuttua, kun siitä ilmoitetaan. Tämä onkin yksi suuri epäkohta, että kaikki eivät uskalla kertoa edes vanhemmilleen saatikka koulun aikuisille kokemastaan kiusaamisesta. Kiusaamisesta tuleekin rohkaista nuoria kertomaan mahdollisimman reaaliaikaisesti, jolloin siihen voidaan puuttua akuutisti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää.

16.52 **Pia Sillanpää ps:** Arvoisa puhemies! Lapsiasiavaltuutetun kertomus kuvaa hyvin sitä, millaisessa todellisuudessa suomalaiset lapset elävät tällä hetkellä. Se myös muistuttaa meitä päättäjiä siitä, minkälaisia valintoja ja päätöksiä meidän täytyy tehdä lastemme ja lastenlastemme tulevaisuuden eteen. Kun katsomme 2020-lukua, on tapahtunut paljon. Korona-aika jätti syvät arvet, joista lapsemme kärsivät edelleen. Euroopan turvallisuustilanne on muuttunut, ja sen mukana ovat tulleet puheet sodasta, taloudellinen epävarmuus, velkaantuminen sekä mielenterveysongelmien kasvu. Nämä kaikki heijastuvat suoraan lasten päivittäiseen arkeen. Lapsuus ei ole mikään irrallinen osio suomalaisesta yhteiskunnasta, vaan se on osa sitä, minkälaisiksi aikuisiksi lapset kasvavat.

Arvoisa puhemies! Lasten ja perheiden hyvinvointi on suomalaisen yhteiskunnan yksi peruskivistä. Juuri siksi meidän on uskallettava tehdä myös vaikeita päätöksiä. Julkisen talouden tasapainottaminen ei ole tunnekylmää politiikkaa vaan vastuullista päätöksentekoa. Täytyy ymmärtää, että hallitsematon velkaantuminen kohdistuisi lopulta kaikkein kipeimmin lapsiin ja lapsiperheisiin. Kun verorahoja on rajallinen määrä, Suomen on asetettava suomalaiset perheet etusijalle ja turvattava palvelut ensisijaisesti heille.

Kertomuksessa esitetään, että lapsen etu kirjattaisiin perustuslakiin perusoikeussäännöksiin. Lapsen edun ensisijaisuus on jo nyt vahva oikeudellinen periaate. Sen vahvistaminen on tavoite, jonka uskon saavan tässä salissa vahvaa kannatusta. Samalla meidän on huolehdittava, ettei se jää vain sanahelinäksi. Lapsen etu ei toteudu juhlapuheissa vaan arjessa, jossa lapset elävät jokaisena päivänä.

Arvoisa puhemies! Tässä kertomuksessa yksi suuri huolenaihe koskee alaikäisten mielenterveyspalveluita. Opiskeluhuollon kuormitus on kasvanut merkittävästi, ja noin puolet yläluokkalaisista asioi opiskeluhuollossa lukuvuoden aikana. Mielenterveysoireilu eli ahdistus ja keskittymisvaikeudet ovat lisääntyneet. Opiskeluhuolto käyttää todella suuren osan työajastaan mielenterveysasioihin, ja se kertoo nykypäivän tilanteesta paljon. Siksi meidän tulee selkeyttää opiskeluhuollon ja muun sotejärjestelmän keskinäistä työnjakoa sekä säätää kansallisella tasolla yhtenäisemmistä rakenteista alaikäisten mielenterveyspalveluihin. Hoitoon täytyy päästä alueesta riippumatta tarpeeksi nopeasti, ja hoidon täytyy toimia myös käytännön tasolla, ei vain paperilla.

Mitä tulee mielenterveysongelmiin, pelkät mielenterveyspalvelut eivät ratkaise tätä käsillä olevaa haastetta. Viime syksynä saimme voimaan kännykkäkiellon kouluihin, mutta se ei riitä. Tarvitsemme myös tiukkaa linjaa vanhemmilta siihen, että suojelemme lapsiamme sosiaalisen median aiheuttamilta haitoilta. Me emme voi sulkea silmiämme siltä, että joka päivä osa lapsista altistuu haitalliselle sisällölle, ja se on omiaan lisäämään nuorten henkisiä ongelmia.

Arvoisa puhemies! Erityisen pysäyttävä ja surullinen kohta kertomuksessa oli kuvaus niin sanotuista epätoivokuolemista. Vuonna 2023 nuorten kuolemansyyt muuttuivat dramaattisesti. Itsemurhat ja huumekuolemat nousivat ennätyslukemiin. Epätoivokuolemien osuus nuorten kuolemista nousi jopa lähes 60 prosenttiin. Taustalla vaikuttavat monet tekijät, kuten mielenterveysongelmat, päihteet, syrjäytyminen ja turvattomuus. Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittama Ulos epätoivosta -hanke tuottaa tärkeää tietoa näistä poluista, mutta tutkimus yksin ei riitä. Tarvitaan tekoja, läsnäoloa ja turvallista arkea lapsille ja nuorille. Toisen asteen koulutuksen vahvistaminen, koulukiusaamisen ehkäisy, Ankkuri-toiminta, poliisin tehovalvonta, valtakunnallinen itsemurhien ehkäisyohjelma ja johdonmukainen huumepolitiikka ovat konkreettisia keinoja, joilla voi vaikuttaa näihin asioihin.

Perussuomalaiset kannattavat tiukkaa huumepolitiikkaa. Päihderiippuvaiselle nuorelle ei riitä se, että hänelle tarjotaan pelkästään mahdollisuutta vaihtaa puhtaita neuloja itselleen. Hän tarvitsee hoitoa, kuntoutusta ja todellisen mahdollisuuden irrottautua riippuvuudesta. Päihteiden saatavuuden lisääminen ei ole yhdenkään lapsen edun mukaista, enkä siksi voi kannattaa esimerkiksi kannabiksen laillistamiseen tähtäävää kansalaisaloitetta, joka tänään onneksi myös hylättiin.

Lastensuojelussa painopisteen siirtäminen ennaltaehkäisyyn ja avohuoltoon on oikeansuuntainen tavoite. Sijaishuolto on raskas ja kallis toimenpide erityisesti laitoshoitona toteutettuna. Perheiden oikea-aikainen tuki, matalan kynnyksen palvelut ja toimivat peruspalvelut ovat inhimillisesti ja myös taloudellisesti kestävämpi ratkaisu. Vakavasti oireileville lapsille suunnatut hybridiyksiköt voivat olla osa ratkaisua, mutta niidenkin toimivuus riippuu osaavasta henkilöstöstä ja selkeästä työnjaosta. Tavoitteena on kuitenkin se, että jokainen lapsi saisi elää turvallista arkea omassa kodissaan omien vanhempiensa kanssa.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää lapsiasiavaltuutettua tästä raportista ja sen tuomista huomioista. Lapsen etu tulee huomioida aina kaikessa päätöksenteossa. Kun pidämme huolta suomalaisista lapsista, pidämme samalla huolta Suomen tulevaisuudesta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Merinen poissa. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

16.58 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Meillä on todella käsittelyssä erittäin tärkeä raportti, jonka on lapsiasiavaltuutettu laatinut, ja se ansaitsisi merkittävästi laajemman huomion kuin minkä se on nyt saanut ja saamassa. Toivottavasti tätä käsitellään eduskunnassa ja yhteiskunnassa laajemminkin vielä tämän täysistuntokeskustelun jälkeen. Tämähän ei ole joka vuosi annettava raportti, vaan edellinen on vuodelta 2022, ja nyt siis neljän vuoden jälkeen on uusi kattava, laaja, tärkeä raportti käytettävissä.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta, jonka jäsenenä olen ollut taas uudelleen viime syksystä lähtien, on usein kuullut lapsiasiavaltuutettua, koska me olemme käsitelleet siellä lastensuojeluun liittyviä kysymyksiä, sosiaaliturvaa, terveyspalveluita, ja kaikissa niissä kysymys lapsista ja lasten oikeudesta ja asemasta on ollut keskeinen.

Kuten täällä jo keskustelussa on todettu, lapsiasiavaltuutettu teki eduskunnalle neljä varsinaista aloitetta. Yksi liittyi perusoikeuksiin, niin että ne kirjattaisiin erikseen mainittuina lasten perusoikeuksina perustuslakiimme. Toinen liittyi mielenterveyspalveluiden järkeistämiseen ja vaikuttavuuden lisäämiseen ja parantamiseen. Kolmas liittyi lapsipolitiikan arviointineuvoston luomiseen, joka arvioisi lainsäädäntöä ja yhteiskunnallisia asioita nimenomaan lasten näkökulmasta asiantuntijavoimin, ja neljäs liittyi sitten lastensuojelulain uudistamiseen kokonaisuudessaan. En käy tietenkään näitä kaikkia tässä läpi, mutta tuosta lastensuojelulain kokonaisuudistuksesta haluan todeta, niin kuin siinä raportissakin mainitaan, että toukokuussa 2022 ollessani ministeri... Sitä siinä ei todettu, mutta satuin olemaan se ministeri, jonka päätöksellä ja arvion pohjalta päädyttiin siihen, mitä tuossa esitettiin, eli että me tarvitsemme osittaisuudistusten sijasta lastensuojelulain kokonaisuudistuksen. Tämän siinä myös lapsiasiavaltuutettu mainitsee ja mainitsi muuten viimeksi tänään.

Meillähän ei ole tapana valiokuntien asiantuntijakuulemisia referoida, enkä tietenkään sitä nyt muilta osin teekään kuin että tänään käydyssä kuulemisessa nousi esille tämä sama kysymys, että tarvitaan kokonaisuudistusta, joka painottuisi nimenomaan, aivan niin kuin tuossa raportissa kerrotaan, voimakkaammin ennaltaehkäisyyn. Siinä mainitaan tämä Imatran malli, puhutaan jopa Imatran ihmeestä, ja sitten siteerataan professori Hiilamoa, joka totesi, että jos niissä panostuksissa, joita koko yhteisössä Imatralla tehtiin menneinä vuosina, koko Suomessa olisi menetelty samalla tavalla, meillä olisi satoja miljoonia euroja enemmän käytettävissä rahaa vaikeimpien tapauksien hoitamiseen, koska meillä sitten säästyisi rahaa kaiken kaikkiaan, koska ennaltaehkäisy olisi vähentänyt näitä ongelmia.

Tässä tuli edustaja Sillanpään puheenvuorossa esille ihan oivallisella tavalla tämä ahdistuneisuuden lisääntyminen ja sen mahdollinen ja vahvasti oletettu yhteys, josta olen samaa mieltä, sosiaalisen median käyttöön ja älypuhelinongelmaan, jota olemme täällä eduskunnassa käsitelleet. Olin läsnä viime viikolla tuolla Meilahdessa, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä, jossa järjestettiin koko maan laajuinen mielenterveysalan ja päihdealan toimijoiden tilaisuus. Kun minulla oli mahdollisuus esittää siellä tervehdys ja kuulla sitten muitakin puheenvuoroja, niin nimenomaan tämä ahdistuneisuus ja sen lisääntyminen yhteiskunnassa korostuivat voimakkaasti — ei niinkään se, että meillä olisivat vakavimmat mielenterveyshäiriöt, siis vakavat psykiatriset sairaudet, lisääntyneet, mutta ahdistuneisuus on moninkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana, ja se toki pitkään jatkuessaan johtaa sitten tietysti myös vakavampiin seurauksiin.

Viimeisenä ja tietyllä tavalla tärkeimpänä, jos nyt näin asioita voi arvottaa, nostan esille tämän lapsiperheköyhyyden ja syrjäytymisen, joka on kiistaton asia. Tietysti tässä oppositiopuolueeseen kuuluvana olisi helppo kohdistaa kritiikki hallitukseen, ja en aio sitä välttääkään. Mutta muotoilen ehkä sanontani näin, että vaikka olemme täällä opposition toi-

mesta äänestäneet hyvin monissa asioissa, joissa hallitus on tehnyt leikkaus- ja säästöehdotuksia, niitä vastaan, niin luulen, että kaikkein ikävimmät niistä ovat kuitenkin olleet juuri niitä, jotka ovat kohdistuneet lapsiperheisiin, lasten asemaan. Täällä mainittiinkin edustaja Lylyn puheenvuorossa esimerkiksi lapsikorotusten poistaminen työttömyysturvasta. Monien muiden asioiden ohella tämä on lisännyt nimenomaan lapsiperheköyhyyttä.

1. päivä joulukuuta vuonna 23 emeritusprofessori Hasse Karlsson julkaisi Helsingin Sanomissa mielipidekirjoituksen. En siteeraa sitä, vaikka se minulla tuossa kuinka ollakaan älypuhelimessa olisi edessäni. Olen aikaisemminkin täällä tämän lyhyen mielipidekirjoituksen tainnut lukea kokonaan ääneen. Hän puhuu siinä toksisesta stressistä, jolla tarkoitetaan sitä, että esimerkiksi äidin kokema köyhyyden ja vaikean elämäntilanteen aiheuttama stressi alkaa vaikuttaa jo sikiötasolla kehittyvään lapseen ja sen seurausvaikutukset ovat elinikäiset ja tulevat yhteiskunnassa usein hyvin kalliiksi. Eli kyllä meidän tulee tehdä kaikki, mitä voidaan tehdä yhteiskunnassa — ja todella paljon voitaisiin tehdä, jos poliittista halua olisi — lapsiperheköyhyyden vähentämiseksi ja kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien lasten tilanteen helpottamiseksi. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm.

17.05 **Timo Furuholm vas:** Arvoisa rouva puhemies! Osaavat edustajat tässä edellä ovat nostaneet niin monta tärkeää epäkohtaa esiin, että itse puhun tämän kertomuksen pohjalta vähän pienemmästä epäkohdasta mutta sitten taas sellaisesta, joka omasta perspektiivistä näyttää todella isolta, eli kysymys on lasten mahdollisuudesta harrastamiseen.

Suomessa harrastukset ovat monelle lapselle keskeinen osa hyvää arkea. Ne tuovat ystäviä, yhteisöllisyyttä, turvallisuudentunnetta ja lopulta sitten hyvinvointia. Asiantuntijat korostavat, että lapsille tärkeä hyvä arki rakentuu läheisistä ihmisistä, kodista ja itselle merkityksellisestä tekemisestä, kuten harrastuksista. Kaikki tämä käy ilmi kertomuksesta.

Samaan aikaan tiedämme, että harrastaminen on eriarvoistumassa. Perheen taloudellinen tilanne vaikuttaa yhä enemmän siihen, pääseekö lapsi mukaan vai ei. Hyväosaisilla perheillä on enemmän mahdollisuuksia järjestää lapsille harrastuksia ja muuta mielekästä tekemistä, kun taas pienituloisissa perheissä mahdollisuudet ovat rajallisemmat. Tämä on ikävä epäkohta, joka on valitettavasti vahvistunut myös hallituksen politiikan takia.

Keskustelua harrastamisesta ja sen teemasta on käyty vuosia, mutta kehitys on ikävä kyllä ollut vääränlainen. Viime vuosina olemme ymmärtäneet tilanteen vakavuuden. Olemme luoneet harrastamisen Suomen mallia. Kunnissa olemme tiivistäneet yhteistyötä. On luotu tukirahastoja auttamaan niitä perheitä, jotka eivät harrastusmaksuista selviä, mutta silti tässä on riskinä tai ihan olemassa kahden kerroksen väkeä ja tämän kehityksen jatkuminen, jossa toiset harrastavat, toiset eivät.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä ei ole vain yksittäisten perheiden ongelma, tämä on yhteiskunnallinen kysymys. Kun lapsi jää harrastusten ulkopuolelle, niin ongelman syvyys on mitattavissa sillä, mistä hän jää paitsi. Harrastukset ovat monelle lapselle se paikka, jossa kohdataan ehkä jopa se ainoa turvallinen aikuinen. Siellä kohdataan kavereita sekä koetellaan ja ylitetään omia rajoja sekä kykyjä. Juuri nämä tekijät suojaavat myöhemmiltä ongelmilta. Siksi on syytä kysyä, onko meillä varaa siihen, että lasten harrastusmahdollisuudet kaventuvat.

Itse aloitin harrastamisen aikoinaan 90-luvulla muutamalla markalla Toejoen Veikoissa jalkapallon parissa. Tuo mahdollisuus opetti lopulta ihan yhtä paljon elämästä ja itsestäni

kuin muut tärkeät instituutiot ympärilläni. Sen verran haikailenkin tuonne 90-luvulle ja Poriin, että haluaisin jokaisen lapsen saavan urheilusta tai taiteenlajista saman mahdollisuuden riippumatta vanhempien tulotasosta.

Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni meidän pitäisi etsiä aktiivisemmin keinoja välttääksemme sen, ettei harrastaminen riippuisi vanhempien lompakon paksuudesta. Siksi tarvitaan laaja yhteiskuntasopimus toimijoiden ja poliitikkojen kesken, jolla pyritään muun muassa alentamaan harrastamisen kustannuksia, tuomaan harrastusmahdollisuuksia lähelle lasten arkea, esimerkiksi kouluihin ja asuinalueille, tunnistamaan maantieteelliset erot ja tukemaan erityisesti pienituloisten perheiden lasten osallistumista. Kyse ei ole ainoastaan tuloeroista, vaan kysymys on myös laajemmin muista harrastamisen esteistä. Kyse ei ole lasten kohdalla vain vapaa-ajan käytöstä ja sen sisältämistä mahdollisuuksista. Kyse on lasten yhdenvertaisuudesta, hyvinvoinnista ja tulevaisuudesta. Kyse ei ole huippu-urheilusta tai menestyneistä taiteilijoista vaan lapsen perusoikeudesta hyvään elämään.

Arvoisa rouva puhemies! Me voimme toki puhua vanhempien vastuusta ja valinnoista, kun kyse on lasten osallisuudesta ja mahdollisuuksista, mutta samaan aikaan on ymmärrettävä se, miten esimerkiksi lapsiperheköyhyyden lisääminen ja yhteiskunnan turvaverkkojen nakertaminen vaikuttavat noihin valintoihin ja lopulta juuri lapsen etuun. Politiikka on arvovalintoja. Me voimme valinnoillamme vaikuttaa lasten arkeen. Me voimme valinnoillamme puuttua vallitsevaan eriarvoisuuteen. Siksi on hyvä jokaisen täälläkin reflektoida omaa toimintaansa vaikka juuri tämän kertomuksen pohjalta.

Mutta harrastamisen asiaa ei korjata tai muuteta vain politiikalla, vaan tarvitaan mukaan meidän laajat harrastustoimintaa tarjoavat toimijat: urheiluseurat, kulttuuritoimijat, järjestöt, vapaaehtoiset ja niin edelleen. Tätä haastetta eivät hoida markkinat vaan yhteistyö.

Lopetan puheenvuoron toteamukseen siitä, että hyvinvointivaltiossa jokaisella lapsella on oltava mahdollisuus harrastaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

17.10 **Timo Suhonen sd:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Lapsiasiavaltuutetun kertomuksen tarkoitus on antaa eduskunnalle katsaus lasten asemasta ja heidän oikeuksiensa toteutumisesta Suomessa vuosina 2022—2025. Tavoitteena on auttaa eduskuntaa huomioimaan lapsen oikeudet päätöksenteossaan, jotta se voisi edistää hyvää ja lapsioikeusperustaista lapsi-, nuoriso- ja perhepolitiikkaa. Lapsiasiavaltuutettu tekee tässä kertomuksessa neljä ehdotusta: Ensimmäinen ehdotus on, että lapsen edun ensisijaisuus sisällytetään perustuslain perusoikeussäännöksiin. Toiseksi ehdotetaan lainsäädäntöä, joka varmistaa yhtenevät rakenteelliset ratkaisut ja työnjaon lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin koko maassa. Kolmanneksi ehdotetaan, että Suomeen perustetaan lapsipolitiikan arviointineuvosto ja määritellään samalla lapsipolitiikan seurannan mittarit ja tietokanta, josta ne löytyvät. Neljäntenä on vaatimus, että lastensuojelulain uudistus toteutetaan aidosti kokonaisuudistuksena.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä yhteiskunnallisessa tilanteessa on todella tärkeää, että nämä lapsiasiavaltuutetun ehdotukset huomioidaan päätöksenteossa ja niihin suhtaudutaan vakavasti. Viimeaikaiset sosiaaliturvan leikkaukset ovat syventäneet lapsiperheiden taloudellista ahdinkoa entisestään, ja tuoreimpien ennusteiden mukaan suhteellisessa köyhyydessä elävien lasten määrä tulee lisääntymään 31 000 lapsella, jolloin näiden lasten määrä kasvaa yli 150 000:een. Tämä fakta on todella surullinen. Aineellisessa puutteessa

eläminen tarkoittaa, etteivät ihmisen rahat riitä pakollisiin menoihin, kuten asunnon lämmittämiseen tai ehjiin huonekaluihin. On vaikeuksia maksaa asumista ja lainoja, eikä rahaa lasten harrastuksiin, syntymäpäiviin tai kaverikyläilyihin ole. Vuonna 2021 aineellista puutetta koki 3,7 prosenttia lapsista. Toukokuussa 2025 aineellista puutetta koki kymmenen prosenttia lapsista.

Lapsuudessa koetulla köyhyydellä on lukuisten tutkimusten mukaan kielteisiä vaikutuksia, jotka vaikuttavat pitkälle yksilön elämään asumisen, ravinnon ja virikkeiden puutteiden sekä sosiaalisten tekijöiden, kuten kiusaamisen ja yksinäisyyden, kautta. Köyhyyden ehkäisyssä sosiaali- ja työvoimapoliittisilla mutta myös laajemmilla yhteiskunnallisilla toimilla on merkitystä. Useat tutkimukset osoittavat, että lapsiköyhyys on yhteydessä ylisukupolviseen syrjäytymiseen, matalaan koulutukseen, mielenterveyden ongelmiin, työttömyyteen ja rikollisuuteen.

Vaikka valtion menojen sopeuttamistarpeesta vallitsi 2020-luvun alkupuolella varsin laaja yhteiskunnallinen konsensus, monet tahot kritisoivat hallituksen leikkauspolitiikkaa nimenomaan siksi, että se kohdistuu lapsiin ja nuoriin. Esimerkiksi ekonomisti Sixten Korkman totesi vuonna 2024: ”Lapsilta leikkaaminen on sekä ilkeää että tyhmää. Me suuret ikäluokat löydämme syylliset julkisen talouden ongelmiin ihan vain katsomalla peiliin.” Laskelmienkin mukaan hallituksen leikkaukset sosiaaliturvaan lisäävät merkittävästi köyhien lasten määrää.

Arvoisa rouva puhemies! Saan kansalaisilta paljon viestejä, joissa tulee esiin tässä lapsiasiavaltuutetun kertomuksessakin mainittuja faktoja lapsiperheköyhyyteen liittyen. Lapsiperheen isä kirjoitti viikonloppuna minulle seuraavaa: ”Ei ole kiva olla osa-aikainen työntekijä, työtunnit 25 tuntia. Työttömyyskassa maksaa 244 euroa. Osa-aikaista työntekijää rangaistaan. Osa-aikaisena työntekijänä pitää hakea kolmea työpaikkaa kuukaudessa, vaikka töitä ei ole. Nyt ei naurata vaan itkettää. Välillä joutuu miettimään, mistä saa lapselle ruokaa. Tähän on Suomessa tultu. Kuukaudessa tulot vajaa 500 euroa. Tästä kun maksaa kaikki laskut, syödään makaronia pojan kanssa joka päivä. Ei tätä kestä pitkään.”

Lapsiasiavaltuutetun kertomus on arvokas asiakirja lasten ja nuorten parhaaksi. Lapsiperheiltä tulevat arjen viestit ovat myös erittäin tärkeitä viestejä siitä, missä tilanteessa olemme Suomessa lapsiperheiden, lastemme ja nuortemme hyvinvoinnin osalta. Molemmat näistä kertovat karua kieltä siitä, että pieleen on mennyt ja asian on muututtava lastemme, nuortemme ja heidän paremman tulevaisuutensa vuoksi. — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till social- och hälsovårdsutskottet, som kulturutskottet ska lämna utlåtande till.